

Posudek školitelky na bakalářskou práci Sárky VIDÍMOVÉ
Čtvrtstoletí v životě Evžena Rastignaka: analýza vývoje postavy v rámci Lidské komedie

Jedním z osvědčených „triků“ velkých spisovatelů (Balzac, Zola, v dnešní době například quebecký Michel Tremblay), je koncipování celých sérií sociologicky laděných románů s opakujícími se protagonisty i vedlejšími postavami. Čtenář tak může stopovat vývoj konkrétního hrdiny na ploše řady (desítek) let, porovnávat ho jako dítě, ambiciózního mladíka, jestřába v nejlepším věku i vyhořelého starce. (Ostatně fenomén „rekurentních postav“ mají v oblibě i tvůrci dnešních hollywoodských filmů či televizních seriálů, takže na podobná témata vznikají četné univerzitní práce zkoumající způsoby, jakými si autoři scénáře postupně „ochočují“ diváka, zvykají ho na pravidelný kontakt s oblíbenou postavou a ideálně se dopracovávají až ke vzniku určité závislosti na zvoleném objektu. Konec konců takový byl kdysi i Balzakov sen: Stvořit tak živoucí postavy, aby je publikum přijalo za své a přiznalo jim stejnou míru „skutečnosti“ jako svým sousedům z masa a kostí.)

Bakalářská práce Sárky Vidímové mapuje obdobný jev prostřednictvím sledování postavy Evžena Rastignaka napříč sedmi romány Balzakovy „Lidské komedie“ (*Otec Goriot*, *Ples úředníků*, *Kabinet starožitností*, *Zákaz*, *Šagrénová kůže*, *Poslanec z Arcis*, *Herci, aniž by to věděli*).

Po jistém metodologickém tápání (využití zastaralých a navíc ideologicky silně podbarvených Fischerových tezí) autorka vsadila na teorie Františka Všetického a Bohumila Fořta věnované kategorizaci a typologii postav. V úvodní teoretické části stručně shrnuje možné přístupy a nastiňuje další směřování práce, tedy zkoumání, jak Rastignakova postava funguje v rámci narativu.

Sára Vidímová pečlivě přistupuje k analyzovaným textům a dokáže své závěry podpořit vhodnými citacemi. V rozborech se celkem logicky drží chronologie Rastignakova života a zajímavým způsobem dokládá postupné charakterové změny postavy.

Proti celkovému zaměření práce nemám vážné výhrady, takže spíše několik poznámek k doplnění a diskuzi:

- Autorka se viditelně soustřeďuje na strukturalisticko-sociologické uchopení tématu (typologie postav, postava utvářející se pod vlivem prostředí), ale Rastignac není tak úplně pasívně vláčen okolním děním. Zajímavé by proto bylo rozvinout i některé jeho aktivní rysy, které jsou v textu jen naznačeny: hrdinovy strategie ve vztahu k ženám, jeho dandismus atd. Přestože Balzac hojně užívá typizace, jeho Rastignac není jen „ztělesnění ambiciózního mladíka“. Má i jiné, specificky osobní rysy.
- Na druhé straně čistě sociologickému uchopení tématu by pomohlo prostudování odborné literatury k devatenáctému století (Bourdieu), která lépe definuje některé autorkou naznačené mechanismy: Hrdinův váhavý pohyb mezi několika „polí“ (student, obyvatel penzionu pro chudé, milenec, bankéř, politik), postupné přiklání se k určitým hodnotám a diskurzům, naopak radikální odvržení jiných, zkrátka měnící se Rastignakov „habitus“. Autorka tento pojem uvádí v teoretické části své práce, ale pak už se k němu prakticky nevrací.

- Závěr práce sice přináší zajímavé postřehy, ale je tematicky značně nesourodý (od Marivauxe k Husákovým dětem za půl stránky?!) a hlavně neprošel jazykovou korekturou, takže se jen hemží chybami pravopisnými, gramatickými i stylistickými.

Bakalářská práce Sary Vidímové splňuje veškeré náležitosti předepsané pro tento druh akademických prací, takže ji doporučuji k obhajobě. Vzhledem ke genezi textu a výše uvedeným výtkám bych považovala za spravedlivé celkové hodnocení „velmi dobře“.

V Praze dne 12. 1. 2015

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.